

**BOSNA I HERCEGOVINA
VIJEĆE MINISTARA
DIREKCIJA ZA EKONOMSKO PLANIRANJE**

**БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
САВЈЕТ МИНИСТАРА
ДИРЕКЦИЈА ЗА ЕКОНОМСКО ПЛАНИРАЊЕ**

**BOSNIA AND HERZEGOVINA
COUNCIL OF MINISTERS
DIRECTORATE FOR ECONOMIC PLANNING**

**INFORMACIJA
o kretanju makroekonomskih pokazatelja
za januar/siječanj - juli/lipanj 2016. godine**

Sarajevo, septembar/rujan 2016. godine

Sadržaj:

Uvod.....	3
1. Realni sektor.....	4
1.1. <i>Industrijska proizvodnja</i>	4
1.2. <i>Tržište rada</i>	5
2. Javne finansije.....	6
2.1. <i>Indirektni porezi u BiH</i>	6
2.2. <i>Prihodi od direktnih poreza, doprinosa i neporeskih prihoda u BiH</i>	7
3. Cijene, monetarni i finansijski sektor.....	8
3.1. <i>Cijene – Indeks potrošačkih cijena (CPI)</i>	8
3.2. <i>Monetarni agregati</i>	9
3.3. <i>Prosječno stanje računa obveznih pričuva</i>	10
3.4. <i>Devizne pričuve Centralne banke BiH</i>	11
3.5. <i>Depoziti</i>	11
3.6. <i>Kredit</i>	12
3.7. <i>Berze</i>	13
4. Vanjski sektor.....	15
5. Strane direktne investicije.....	18

Uvod

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 79. sjednici održanoj 05.03.2009. godine razmotrilo i usvojilo Prijedlog mjera iz nadležnosti Vijeća ministara BiH za ublažavanje uticaja globalne ekonomske krize na privredu BiH. Direkcija za ekonomsko planiranje je zadužena da u vezi sa navedenim prati kretanje makroekonomskih pokazatelja i da izvještaj o kretanju mjesečno dostavlja Vijeću ministara.

Direkcija je zadužena da „Informaciju“ dostavlja mjesečno Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine u svrhu praćenja uticaja svjetske ekonomske krize na ekonomiju BiH.

„Informacija“ obuhvata kretanje glavnih makroekonomskih pokazatelja u BiH za navedeni period. Detaljna pojašnjenja svih oblasti koje su obuhvaćene u ovom dokumentu se mogu naći u Ekonomskim trendovima BiH koje publikuje Direkcija, kvartalno - četiri puta godišnje, te redovno dostavlja Vijeću ministara i Parlamentu BiH.

* * *

Prema dostupnim pokazateljima, ekonomska aktivnost u julu je bila tek blago povećana u odnosu na isti period 2015. godine. Time je donekle usporen ekonomski rast od preko 2% u prvom polugodištu. Najznačajniji indikatori slabog rasta u julu su prije svega stagnacija industrijske proizvodnje uz značajan nominalni pad robnog izvoza od 4,4% i uvoza od 9,6%. Pri tome, uprkos stagnaciji na godišnjem nivou, posebno zabrinjava iznenadni pad industrijske proizvodnje u julu u odnosu na juni od 4,4%.

S druge strane, snažan pad indeksa jediničnih vrijednosti robnog izvoza i uvoza od približno 10% u prvom polugodištu ukazuje da realno kretanje vanjske trgovine nije bilo tako negativno. Slaba domaća tražnja u julu je po svemu sudeći uzrokovana i u domenu potrošnje i investicija. Stagnacija vrijednosti uvoza dobara široke potrošnje uz smanjenje PDV prihoda (prema poreskim prijavama) od 1,7% ukazuju na slabu finalnu potrošnju u julu 2016. godine. Pored toga, blago godišnje smanjenje uvoza kapitalnih dobara (0,7%) u julu takođe ne ukazuje na pozitivno kretanje investicija.

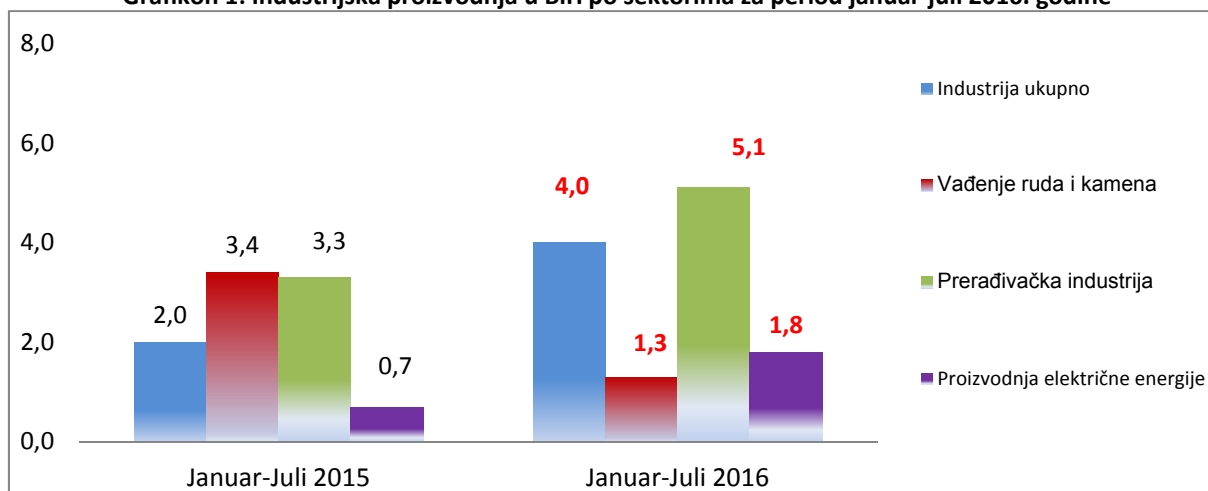
1. Realni sektor

1.1. Industrijska proizvodnja

Prema raspoloživim podacima BHAS-a za juli 2016. godine Bosna i Hercegovina je u periodu januar-juli 2016. godine u odnosu na isti period prethodne godine ostvarila povećanje fizičkog obima industrijske proizvodnje od 4% (iako je u julu zabilježen rast od samo 0,3% g/g). Iako je tokom jula 2016. desezonirani indeks industrijske proizvodnje smanjen za 4,4% u odnosu na prethodni mjesec, to nije ugrozilo ukupni rast koji je ostvaren tokom godine.¹ Posmatra li se struktura rasta industrijske proizvodnje u periodu januar-juli 2016. godine vidljivo je da je najznačajnij doprinos rastu ostvaren u okviru prerađivačke industrije (iako je zabilježen pad od 1,7% g/g u julu 2016. godine), gdje je registrirani rast u odnosu na isti period prethodne godine iznosio 5,1%. Posljedica je to visokog učešća prerađivačke industrije u ukupnoj industriji oko 2/3 i njene vrlo visoke izvozne orijentacije. Tako su i nosioci rasta bile grane koje se bave proizvodnjom proizvoda koji su namjenjeni izvoz u okvir kojih su ostvarene najviše stope rasta kao što su: proizvodnja namještaja 27,4%, gotovih metalnih proizvoda 15,6%, osnovnih hemijskih proizvoda 13%, električne opreme 12% te prehrambenih proizvoda od 8,5%. S druge strane, najznačajnija smanjenja su registrirana u okviru onih grana u okviru kojih cjenovna kretanja imaju ključnu ulogu, to se ponajviše odnosi na proizvodnju baznih metala i naftnih derivata gdje su zabilježena smanjenja proizvodnje od 5,4% odnosno 10,4% u odnosu na isti period prethodne godine.

Pored prerađivačke industrije, tokom navedenog perioda blago povećanje proizvodnje registrirano je u okviru sektora rudarstvo i iznosilo je 1,3 %. Ovo je rezultat povećanja proizvodnje u okviru rudnika uglja i lignita gdje je došlo do povećanja proizvodnje od oko 6,5%, dok je proizvodnja u rudnicima metala i ostalih ruda smanjena usljed slabljenja tržišta metala u svijetu. Sektor za proizvodnju električne energije također nije dao očekivani doprinos rastu industrijske proizvodnje obzirom da je u navedenom periodu ostvario povećanje proizvodnje od oko 2% što je posljedica smanjenja proizvodnje u hidroelektranama od oko 15%, dok je proizvodnja u okviru termoelektrana povećana za skoro 20%. Međutim, potrebno je također istaći da je tokom jula došlo do poboljšanja u sektoru za proizvodnju električne energije, tako je i ukupna proizvodnja u odnosu na isti mjesec prethodne godine povećana za oko 7%.²

Grafikon 1: Industrijska proizvodnja u BiH po sektorima za period januar-juli 2016. godine

Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine

¹ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje "Indeks obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini za juli 2016. godine", 25.08.2016.

² NOSBiH, "Izveštaj o tokovima električne energijena prijenosnoj mreži u BiH za juli 2016. godine", 22. august 2016.

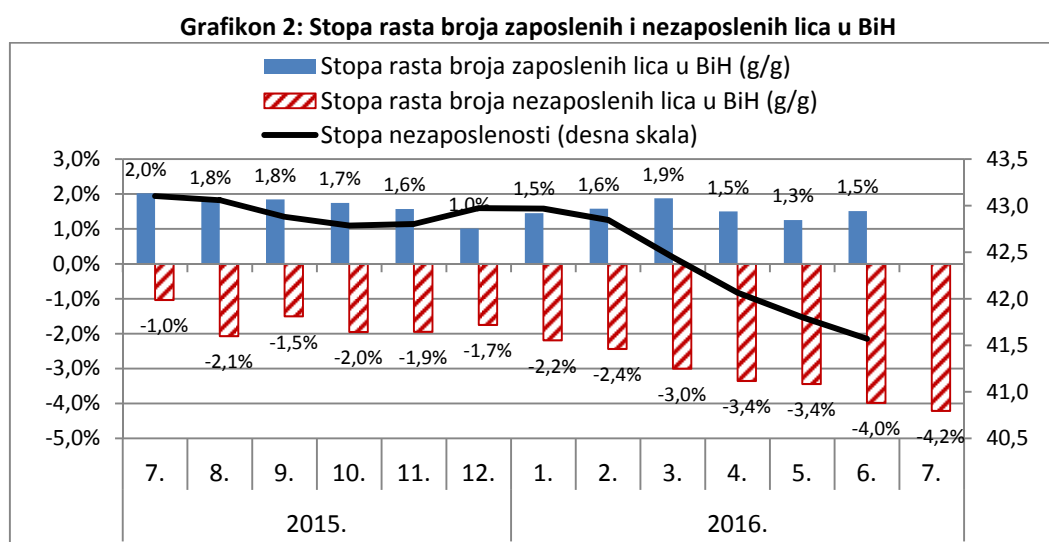
1.2. Tržište rada

U BiH u junu 2016. godine nastavljeno je uvećanje broja zaposlenih lica (1,5% g/g)³, a stopa nezaposlenosti je iznosila 41,6% i niža je za 1,3 p.p. u odnosu na stopu nezaposlenosti u junu 2015. godine.

Najveća stopa rasta broja zaposlenih lica u posmatranom mjesecu bila je u području djelatnosti poslovanja nekretninama (13,4% g/g). Međutim, naznačajniji doprinos ukupnom porastu broja zaposlenih lica je u područjima djelatnosti prerađivačke industrije (2,1% g/g) i trgovine na veliko i malo, popravka motornih vozila i motocikala (3,8% g/g).⁴ Broj nezaposlenih lica u julu 2016. godine je smanjen za 4,2% g/g i iznosi 520,1 hiljada.

Prosječna neto plata u BiH u junu 2016. godine iznosila je 837 KM uz nominalni rast od 0,4% u odnosu na isti mjesec 2015. godine (realni⁵ rast prosječne neto plate je bio brži zbog deflacije). Prema područjima djelatnosti najveće stope rasta neto plate su u djelatnosti informacija i komunikacija (5,5% g/g), stručnih, naučnih i tehničkih djelatnosti (3,8% g/g) i poslovanja nekretninama (2,7% g/g).

Ukupan broj penzionera u julu 2016. godine je iznosio 661,8 hiljada i veći je za 2,4% g/g. Prosječna penzija u BiH u julu 2016. godine iznosila je 359 KM uz stopu rasta od 0,2% g/g.⁶ Nivo najniže penzije u BiH ostao je nepromjenjen.⁷

Izvor: BHAS, entitetski zavodi za zapošljavanje, Zavod za zapošljavanje BD, DEP kalkulacije

³ Privremeni podatak, izvor: BHAS. Podaci o broju zaposlenih lica su revidirani u odnosu na prošlu Informaciju. Podatak za juli nije objavljen u periodu pripreme Informacije.

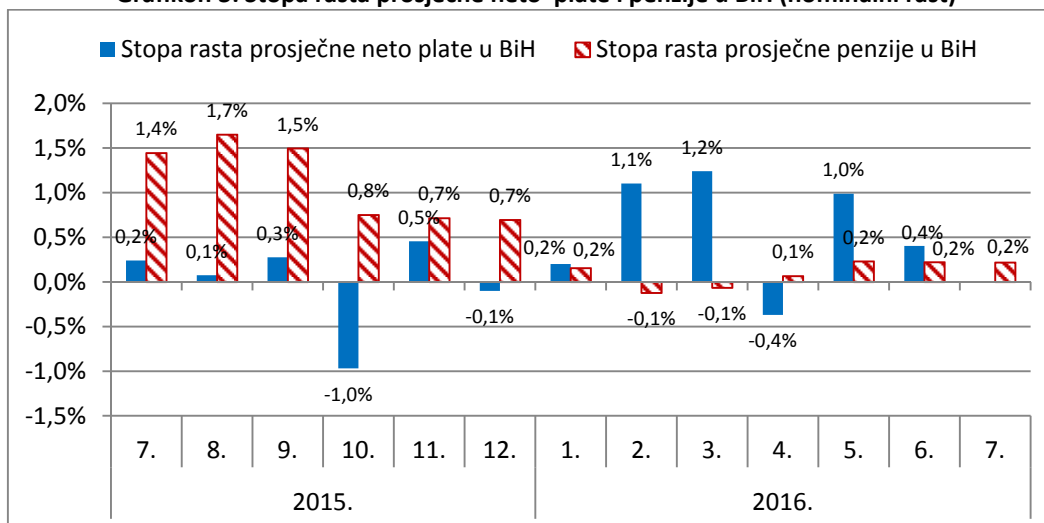
⁴ Pomenute djelatnosti zapošljavaju najveći broj lica u BiH (u zagradi su predstavljene stope rasta g/g za pomenute djelatnosti).

⁵ U junu 2016. godine deflacija u BiH je iznosila 1,5%, a realni rast neto plate iznosi oko 1,9%.

⁶ Prosječna penzija u BiH je izračunata na osnovu prosječnih mjesečnih penzija ponderisanih udjelom ukupnog boja penzionera u svakom od bh. entiteta u ukupnom broju penzionera. Broj penzionera u BiH predstavlja zbir penzionera koji primaju penzije iz Zavoda za MIO/PIO FBiH i Fonda za PIO RS bez obzira na mjesto prebivališta.

⁷ Najniža penzija u FBiH iznosi 326,2 KM (odnosi se na 20. godina radnog staža), a u RS 174,4 KM (penzijski staž do 15. godina).

Grafikon 3: Stopa rasta prosječne neto plate i penzije u BiH (nominalni rast)

Izvor: BHAS, penzioni fondovi u BiH, DEP kalkulacije

2. Javne finansije

2.1. Indirektni porezi u BiH

Po prvi put u 2016. godini, indirektni porezi u julu bilježe negativan rast bruto i neto prihoda (5,3%) u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Do smanjenja prihoda od indirektnih poreza je došlo prije svega uslijed smanjenja neto prihoda PDV-a od 7%, kao rezultat naglog pada vrijednosti robnog uvoza od 9,6% (g/g). Time je ukupan rast neto prihoda od PDV-a u 2016. godini značajno oboren sa stope od 5,5% na kraju prvog polugodišta na svega 3,5% u prvih sedam mjeseci. Tako je na sličan način i na nivou ukupnih priliva JR oboren polugodišnji rast od 4,2% na znatno skromniju stopu od 2,7% na nivou sedam mjeseci. Pored PDV-a, akcize od duhanskih prerađevina su sa izuzetkom marta konstantno bile faktor smanjenja prihoda na JR u 2016. godini. Ovdje posebno zabrinjava sve intenzivniji pad u posljednje vrijeme sa dvocifrenim godišnjim stopama od 14,1% g/g u junu, te 13,1% g/g u julu 2016. godine.

S druge strane, negativan efekat pada prihoda u julu je donekle ublažen smanjenjem obaveza servisiranja vanjskog duga sa JR UIO od 5,9% (g/g). Tako su raspodjeljena sredstva budžetima nakon servisiranja bila niža, za nešto blažih, 4,2% u odnosu na juli 2015. godine. S druge strane, na nivou sedam mjeseci budžetska sredstva sa JR nakon servisiranja vanjskog duga bilježe skroman rast od 1,8% uprkos povećanju servisa od 9,4%.

Tabela 1: Naplata i raspodjela prihoda od indirektnih poreza (rast g/g u % ako nije drugačije naznačeno)

	2016 strukt.	2014 jan-jul	2015 jan-jul	2016 jan-jul	maj 16	jun 16	jul 16
Bruto prihodi - prikupljeno	100,0	3,4	4,2	1,7	1,5	4,4	-5,3
Povrati	16,8	14,1	-2,1	-2,7	-2,5	4,7	-5,3
Neto prihodi - prikupljeno	83,2	1,2	5,7	2,7	2,4	4,4	-5,3
PDV	51,5	0,8	3,5	3,5	2,1	9,2	-7,0
Carine	3,7	11,0	8,1	-1,8	3,9	6,8	-2,1
Akcize	22,1	-1,0	9,7	-0,1	-0,3	-6,7	-5,8
Putarine	5,2	4,9	7,6	9,9	13,9	10,1	12,4
Ostali prihodi	0,3	8,6	0,6	1,6	-0,8	-0,7	-9,0
Neusklađeni prihodi	0,4	173,3	66,4	26,9	...	-5,2	...
Raspoloživo za raspodjelu	100,0	3,2	4,3	1,7	1,5	4,3	-4,3
Minimalne rezerve	17,1	13,8	-2,7	-2,5	-5,1	4,2	-4,2
Budžeti	82,9	0,9	6,0	2,6	3,0	4,3	-4,3
Servisiranje vanjskog duga	9,9	28,8	-20,7	9,4	15,9	67,0	-5,9
FBiH	6,4	31,0	-20,6	7,6	11,3	64,7	-8,6
RS	3,5	24,4	-21,1	12,5	31,7	70,8	-1,0
BD	0,0	745,5	5,9	58,4	0,0	-8,1	0,0
Raspodjeljeno nakon servisiranja vanjskog duga	73,0	-2,8	10,7	1,8	0,8	-6,0	-4,2
Institucije BiH	11,8	0,0	0,7	-0,8	4,2	-0,8	-9,4
FBiH	38,8	-4,2	14,6	1,1	-1,2	-7,9	-3,1
RS	20,0	-2,2	10,4	4,6	2,1	-7,1	-3,6
BD	2,5	0,3	7,0	2,7	2,8	5,1	-3,7

Izvor: UIO BiH

2.2. Prihodi od direktnih poreza, doprinosa i neporeskih prihoda u BiH

Tokom jula mjeseca 2016. godine u nadležnosti entitetskih poreskih uprava prikupljeno je oko 548 miliona KM, što je za 4,8% više nego u istom mjesecu prethodne godine.

Do rasta prikupljenih prihoda doveo je rast prikupljenih prihoda od strane PU FBiH (10,8%). Kao i prethodnog mjeseca, prihodi prikupljeni od strane PU RS bilježe smanjenje (5,4%).

U nadležnosti PU FBiH, kao i ranijih mjeseci, i u julu mjesecu posmatrane godine nastavljen pozitivan rast svih kategorija prihoda.

U nadležnosti PU RS slika je drugačija. Samo prihodi prikupljeni po osnovu naplaćenih kazni, taksi i naknada bilježe povećanje od 18,6%, u poređenju sa istim mjesecom prethodne godine. Prihodi od direktnih poreza bilježe smanjenje od 6,4%, kao i prihodi od doprinosa 12,2%.

Pregled prihoda u prvih sedam mjeseci 2016. godine dat je u tabeli ispod, kao i stope rasta istih.

Tabela 2: Prihodi od direktnih poreza, doprinosa, taksi, naknada i sl.

Naziv prihoda	FBiH jan-jun			RS jan-jun			BiH jan-jun		
	miliona KM		rast u %	miliona KM		rast u %	miliona KM		rast u %
	2015	2016		2015	2016		2015	2016	
Direktni porezi	346,2	454,0	31,1	254,4	266,9	4,9	600,7	720,9	20,0
Porez na dohodak	173,2	209,3	20,9	132,1	123,7	-6,3	305,3	333,0	9,1
Porez na dobit	116,7	142,6	22,2	98,6	125,2	27,0	215,3	267,8	24,4
Porezi građana	55,6	101,3	82,1	23,8	18,1	-24,0	79,4	119,3	50,3
Ostali porezi	0,7	0,8	12,7	0,0	0,0	0,0	0,7	0,8	12,7
Ostale takse, kazne i naknade	321,3	373,9	16,4	199,4	211,1	5,8	520,7	585,0	12,3
Doprinosi	1.597,9	1.672,4	4,7	768,7	765,0	-0,5	2.366,6	2.437,5	3,0
PIO	884,4	922,1	4,3	429,6	429,0	-0,1	1.314,0	1.351,1	2,8
Zdravstvo	641,4	674,4	5,2	282,9	279,4	-1,2	924,3	953,9	3,2
Nezaposleni	72,1	75,8	5,2	21,8	21,8	-0,2	93,9	97,6	3,9
Dječija zaštita	0,0	0,0	-	32,1	32,4	1,0	32,1	32,4	1,0
Zapošljavanje invalida	0,0	0,0	-	2,3	2,5	7,3	2,3	2,5	7,3
UKUPNO	2.265,5	2.500,2	10,4	1.222,6	1.243,1	1,7	3.488,0	3.743,3	7,3

Izvor: Poreska uprava RS i Poreska uprava FBiH

3. Cijene, monetarni i finansijski sektor

3.1. Cijene

U BiH u julu 2016. godine registrovana je deflacija od 1% g/g, odnosno 1,3% za period I-VII 2016. godine. U okviru CPI indeksa deflacija je zabilježena u odjeljcima prevoza, odjeće i obuće, hrane i bezalkoholnih pića, namještaja, kućnih uređaja i redovnog održavanja kuće, komunikacija, rekreacije i kulture te ostalih dobara i usluga (tabela ispod). Najbrži rast cijena (poređenje g/g) je zabilježen u odjeljku alkoholnih pića i duvana.⁸ Na svjetskom tržištu energenata cijena sirove nafte u julu 2016. godine niža je za 18,8% u poređenju sa istim mjesecom 2015. godine i iznosi 44,2 \$/barel.⁹ Istovremeno, indeks hrane na svjetskom tržištu veći je za 3,4% g/g.

Tabela 3: Indeks potrošačkih cijena u BiH (CPI)

	I 2016.	II 2016.	III 2016.	IV 2016.	V 2016.	VI 2016.	VII 2016.	I-VII 2016.
	I 2015.	II 2015.	III 2015.	IV 2015.	V 2015.	VI 2015.	VII 2015.	I-VII 2015.
00 Ukupan indeks	99,2	98,7	98,2	98,4	98,5	98,5	99,0	98,7
01 Hrana i bezalkoholna pića	98,9	98,7	98,1	98,3	98,7	98,9	99,9	98,8
02 Alkoholna pića i duvan	109,5	109,5	109,5	108,5	107,9	106,0	106,0	108,1
03 Odjeća i obuća	91,5	90,9	91,2	91,8	91,4	89,8	91,4	91,1
04 Stanovanje, voda, el. energija, plin i dr. energenti	100,1	99,8	99,2	99,3	100,6	100,9	100,8	100,1
05 Namještaj, kućni uređaji i redovno održavanje kuće	99,9	99,3	98,6	98,7	98,7	98,4	99,1	99,0
06 Zdravstvo	100,8	100,6	100,8	100,8	100,6	100,7	100,8	100,7
07 Prevoz	94,9	93,1	91,8	92,5	91,7	92,7	93,5	92,9
08 Komunikacije	100	100,0	98,8	98,7	98,9	98,8	98,8	99,1
09 Rekreacija i kultura	99,6	99,8	99,7	100,0	100,1	99,8	99,7	99,8
10 Obrazovanje	102,2	101,5	101,5	101,5	101,2	101,2	101,2	101,5
11 Restorani i hoteli	100,6	100,8	100,7	100,6	100,5	100,6	100,5	100,6
12 Ostala dobra i usluge	100,4	99,5	99,9	100,2	100,1	99,9	99,5	99,9

Izvor: BHAS

⁸ Uvećanje akciza na duvan i cigarete tokom 2016. godine.

⁹ Izvor: MMF baza podataka (sirova nafta - simple average of three spot prices; indeks hrane).

3.2. Monetarni agregati

U vrijeme pisanja Informacije, Centralna banka BiH nije objavila podatke, stoga u nastavku ostavljamo podatke iz prethodne Informacije.

Na kraju prvog polugodišta 2016. godine ukupna novčana masa (M2) je iznosila 19,0 mlrd. KM što je za 7,3% više poredeći s istim razdobljem prošle godine.

Najveći doprinos rastu ukupne novčane mase dali su prenosivi depoziti u domaćoj valuti (4,4 p.b.), a zatim slijede gotovina izvan banaka (1,6 p.b.), ostali depoziti u domaćoj valuti (1,1 p.b.), te prenosivi depoziti u inozemnoj valuti 0,3 p.b.

Ostali depoziti u inozemnoj valuti dali su negativan doprinos rastu M2 od 0,1 p.b.

Tabela 4: Monetarni agregati (u mil. KM, stanje na kraju razdoblja)

Razdoblje	Gotovina izvan banaka	Prenosivi depoziti u domaćoj valuti	Ostali depoziti u domaćoj valuti	Prenosivi depoziti u inoz. valuti	Ostali depoziti u inoz. valuti	M1	QM	M2
1	2	3	4	5	6	7=2+3	8=4+5+6	9=7+8
01.2016.	3.017	5.085	3.582	1.371	5.546	8.102	10.499	18.601
02.2016.	3.014	5.120	3.575	1.397	5.523	8.134	10.495	18.628
03.2016.	3.035	5.193	3.631	1.420	5.510	8.228	10.561	18.790
04.2016.	3.102	5.221	3.671	1.432	5.497	8.323	10.600	18.923
05.2016.	3.104	5.276	3.630	1.438	5.468	8.380	10.536	18.916
06.2016.	3.156	5.331	3.648	1.430	5.458	8.487	10.536	19.022
Stopa rasta g/g								
01.2016.	7,0%	15,5%	6,2%	3,3%	4,5%	12,1%	4,9%	7,9%
02.2016.	6,3%	15,8%	4,8%	9,2%	3,1%	12,1%	4,5%	7,7%
03.2016.	7,4%	17,4%	6,9%	9,8%	2,4%	13,5%	4,9%	8,5%
04.2016.	7,5%	16,4%	8,0%	6,6%	1,8%	12,9%	4,5%	8,0%
05.2016.	7,3%	14,2%	6,5%	6,3%	0,7%	11,5%	3,4%	6,8%
06.2016.	9,8%	17,0%	5,9%	3,2%	-0,2%	14,2%	2,3%	7,3%

Izvor: CBBiH

Pričuvni novac (M0) na kraju prvog polugodišta je iznosio 7,6 mlrd. KM i u odnosu na prvo polugodište 2015. godine zabilježeno je povećanje od 9,3% zahvaljujući pozitivnom godišnjem rastu i gotovini izvan monetarnih vlasti i depozitima banaka kod monetarnih vlasti.

Novčani multiplikator za promatrano razdoblje iznosio je 2,50. Pokrivenost pričuvnog novca deviznim pričuvama je iznosila 115,3%, dok je pokrivenost ukupne monetarne pasive iznosila 108,0%.

Tabela 5: Pričuvni novac (u mil. KM, na kraju razdoblja)

Razdoblje	Gotovina izvan monetarnih vlasti	Depoziti banaka kod monetarnih vlasti	Prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod mon. vlasti	Pričuvni novac (M0)
1	2	3	4	5=2+3+4
01.2016.	3.449	4.117	44	7.610
02.2016.	3.484	3.988	49	7.521
03.2016.	3.503	3.942	50	7.496
04.2016.	3.544	4.003	60	7.606
05.2016.	3.597	3.923	6	7.526
06.2016.	3.622	3.949	35	7.606
Stopa rasta g/g				
01.2016.	7,8%	13,3%	322,1%	11,2%
02.2016.	8,3%	10,8%	160,5%	10,0%
03.2016.	8,5%	10,3%	559,5%	10,1%
04.2016.	8,3%	8,3%	1379,2%	9,1%
05.2016.	9,8%	3,4%	77,5%	6,4%
06.2016.	9,4%	8,4%	734,3%	9,3%

Izvor: CBBiH

3.3. Prosječno stanje računa obveznih pričuva

Prosječno stanje na računu obveznih pričuva u prvom polugodištu je iznosilo 4,0 mlrd. KM te je zabilježen rast od 7,1% g/g. Ovaj rast prvenstveno je generiran rastom viška iznad obvezne pričuve, a zatim rastom prosječnih obveznih pričuva. Detaljan pregled dan je u tabeli ispod. Stopa obvezne pričuve za promatrano razdoblje je iznosila 8,7%, dok je implicitna stopa obvezne pričuve iznosila 22,9%. U srpnju 2016. godine stupa na snagu nova odluka Upravnog vijeća CBBiH, a odnosi se na visinu stope obvezne pričuve i naknadu na ta sredstva. Prema novoj odluci, stopa obvezne pričuve iznositi će 10%. Na iznos sredstava obvezne pričuve CBBiH neće obračunavati naknadu, dok će na višak sredstava obračunavati naknadu po stopi koja je jednaka 50% stope koju primjenjuje Europska središnja banka (ECB) na depozite komercijalnih banaka¹⁰.

Tabela 6: Stanje računa prosječnih obveznih pričuva (u mil. KM, na kraju razdoblja)

Razdoblje	Osnovica za obračun obvezne pričuve	Prosječne obvezne pričuve	Prosječan saldo računa obveznih pričuva kod CBBiH	Višak iznad obveznih pričuva	Stopa obvezne pričuve	Implicitna stopa obvezne pričuve
1	2	3	4	5=4-3	6=3/2	7=4/2
01.2016.	17.382,7	1.504,3	4.110,7	2.606,4	8,7%	23,6%
02.2016.	17.255,3	1.492,0	4.072,0	2.580,0	8,6%	23,6%
03.2016.	17.205,0	1.489,6	3.985,3	2.495,7	8,7%	23,2%
04.2016.	17.222,8	1.492,6	4.007,4	2.514,7	8,7%	23,3%
05.2016.	17.256,3	1.497,4	3.980,4	2.482,9	8,7%	23,1%
06.2016.	17.335,4	1.505,7	3.975,3	2.469,6	8,7%	22,9%
Stopa rasta g/g						
01.2016.	6,7%	7,6%	11,2%	13,4%	-	-
02.2016.	6,2%	7,3%	14,3%	18,8%	-	-
03.2016.	5,6%	6,5%	7,8%	8,6%		
04.2016.	5,8%	7,0%	11,8%	14,9%		
05.2016.	4,8%	6,0%	6,9%	7,4%		
06.2016.	5,1%	6,3%	7,1%	7,6%		

Izvor: CBBiH

¹⁰ Izvor: CBBiH, <http://cbbh.ba/press/ShowNews/1103>.

3.4. Devizne pričuve Centralne banke BiH

Na kraju prvog polugodišta 2016. godine bruto devizne pričuve su iznosile 8,8 mlrd. KM i veće su za 10,9% u odnosu na prvo polugodište 2015. godine, a u odnosu na kraj godine 1,9%. U ovom razdoblju dolazi do promjene investicijske politike koja mijenja strukturu deviznih pričuva, pa depoziti kod nerezidentnih banaka bilježe ubrzan godišnji rast u strukturi deviznih pričuva, dok investicije u vrijednosne papire bilježe negativan rast.

Iako investicije u vrijednosne papire i dalje dominiraju u strukturi deviznih pričuva, njihovo učešće je smanjeno s 84,7%, koliko je iznosilo krajem 2015. godine, na 69,1%, koliko je zabilježeno krajem prvog polugodišta tekuće godine. Za isto razdoblje, učešće depozita kod nerezidentnih banaka povećano je s 11,7%, na 26,9%.

Tabela 7: Devizne pričuve (u mil. KM, stanje na kraju razdoblja)

Razdoblje	Zlato	Držanje SDR	Inozemna valuta u trezoru CBBiH	Depoziti kod nerezidentnih banaka	Ostalo	Investicije u vrijednosne papire	Bruto devizne pričuve
1	2	3	4	5	6	7	8=2+...+7
01.2016.	192	4	100	937	0	7.404	8.638
02.2016.	211	4	100	656	0	7.603	8.574
03.2016.	204	4	106	1.184	0	7.095	8.593
04.2016.	213	4	111	1.967	0	6.411	8.706
05.2016.	205	1	124	2.271	0	6.035	8.636
06.2016.	224	4	129	2.357	0	6.058	8.773
Stopa rasta g/g							
01.2016.	-9,8%	-31,0%	19,9%	-52,8%	-	34,5%	10,8%
02.2016.	4,2%	-57,5%	12,1%	-65,5%	-	34,9%	9,3%
03.2016.	-0,3%	-59,6%	9,2%	-1,5%	-	12,9%	10,2%
04.2016.	5,4%	-58,6%	0,9%	44,0%	-	2,6%	9,7%
05.2016.	0,5%	-81,3%	3,2%	62,6%	-	-4,6%	7,3%
06.2016.	13,2%	-39,1%	109,2%	111,8%	-	-7,3%	10,9%

Izvor: CBBiH

3.5. Depoziti

U vrijeme pisanja Informacije, Centralna banka BiH nije objavila podatke, stoga u nastavku ostavljamo podatke iz prethodne Informacije.

Ukupni depoziti na kraju prvog polugodišta su iznosili 16,7 mlrd. KM. Godišnja stopa rasta iznosila je 7,3%. Najveći doprinos rastu ukupnih depozita dali su depoziti sektora stanovništva (4,2 p.b.), zatim depoziti sektora opće vlade (1,7 p.b.), depoziti nefinancijskih poduzeća (0,8 p.b.), te depoziti ostalih sektora (0,7 p.b.)

Tabela 8: Sektorska struktura depozita (u mil. KM, stanje na kraju razdoblja)¹¹

Razdoblje	Ukupni depoziti	Depoziti stanovništva	Depoziti nefinancijskih poduzeća	Depoziti opće vlade	Ostali
01.2016.	16.449	9.911	3.723	1.501	1.314
02.2016.	16.481	9.959	3.711	1.514	1.298
03.2016.	16.535	10.074	3.694	1.443	1.324
04.2016.	16.641	10.110	3.700	1.503	1.329
05.2016.	16.689	10.081	3.759	1.515	1.335
06.2016.	16.690	10.132	3.719	1.486	1.352
Stopa rasta g/g					
01.2016.	8,5%	8,2%	7,0%	17,9%	4,8%
02.2016.	8,8%	7,6%	8,5%	23,9%	3,5%
03.2016.	8,6%	7,6%	8,8%	14,0%	10,1%
04.2016.	8,2%	7,3%	7,0%	17,7%	8,5%
05.2016.	7,6%	7,0%	5,6%	24,8%	2,2%
06.2016.	7,3%	6,8%	3,4%	22,0%	8,1%
Učešće u ukupnim depozitima					
01.2016.	100,0%	60,3%	22,6%	9,1%	8,0%
02.2016.	100,0%	60,4%	22,5%	9,2%	7,9%
03.2016.	100,0%	60,9%	22,3%	8,7%	8,0%
04.2016.	100,0%	60,8%	22,2%	9,0%	8,0%
05.2016.	100,0%	60,4%	22,5%	9,1%	8,0%
06.2016.	100,0%	60,7%	22,3%	8,9%	8,1%

Izvor: CBBiH

3.6. Krediti

U vrijeme pisanja Informacije, Centralna banka BiH nije objavila podatke, stoga u nastavku ostavljamo podatke iz prethodne Informacije.

Slab rast ukupnih kredita nastavljen je i u 2016. godini, pa je tako zabilježena stopa rasta ukupnih kredita na kraju prvog polugodišta iznosila 1,3%. Ukupni krediti iznosili su 16,9 mlrd. KM.

Usporavanje rasta kredita sektoru stanovništva, slab rast kredita plasiranih sektoru nefinancijskih poduzeća, te negativan rast kredita opće vlade rezultirali su niskim rastom ukupnih kredita g/g. Detaljan pregled kredita po sektorima dan je u tabeli ispod.

¹¹ Sektor nefinancijskih poduzeća čine nefinancijska javna i privatna poduzeća. Sektor opće vlade čine sve razine vlada u BiH. Za potrebe izrade Informacije ostali sektor čine: ostale financijske institucije, neprofitne organizacije i ostali, jer pojedinačno, ovi sektori imaju malo učešće u ukupnim depozitima, odnosno ukupnim kreditima.

Tabela 9: Sektorska struktura kredita (u mil. KM, stanje na kraju razdoblja)

Razdoblje	Ukupni krediti	Kreditni stanovništvu	Kreditni nefinancijskim poduzećima	Kreditni općoj vladi	Kreditni ostalim sektorima
01.2016.	16.772	7.752	7.787	1.131	102
02.2016.	16.862	7.770	7.874	1.113	104
03.2016.	16.928	7.828	7.887	1.099	114
04.2016.	16.949	7.871	7.920	1.056	101
05.2016.	16.845	7.881	7.830	1.038	95
06.2016.	16.943	7.917	7.896	1.022	108
Stopa rasta g/g					
01.2016.	2,9%	4,3%	1,7%	1,2%	16,4%
02.2016.	3,2%	4,4%	2,5%	-0,2%	14,5%
03.2016.	3,0%	4,2%	2,4%	-3,5%	26,5%
04.2016.	2,2%	4,0%	1,8%	-7,7%	9,2%
05.2016.	1,4%	3,2%	1,3%	-8,7%	-9,1%
06.2016.	1,3%	2,9%	1,5%	-10,6%	3,9%
Učešće u ukupnim kreditima					
01.2016.	100,0%	46,2%	46,4%	6,7%	0,6%
02.2016.	100,0%	46,1%	46,7%	6,6%	0,6%
03.2016.	100,0%	46,2%	46,6%	6,5%	0,7%
04.2016.	100,0%	46,4%	46,7%	6,2%	0,6%
05.2016.	100,0%	46,8%	46,5%	6,2%	0,6%
06.2016.	100,0%	46,7%	46,6%	6,0%	0,6%

Izvor: CBBiH

3.7. Berze u BiH

Na Sarajevskoj berzi (SASE) u mjesecu julu 2016. godine ostvaren je promet u iznosu od 21,2 miliona KM što čini 51,8% od ukupnog ostvarenog prometa na berzama u BiH. Promet na SASE u julu mjesecu je manji za 24,7% od prometa u istom mjesecu 2015. godine. U mjesecu julu nije bilo javnih emisija trezorskih zapisa i obveznica FBiH.

Na Banjalučkoj berzi (BLSE) u mjesecu julu 2016. godine ostvaren je promet u iznosu od 19,7 miliona KM što čini 67,2% od ukupnog prometa ostvarenog na berzama u BiH u ovome mjesecu. Od ovoga iznosa 9,97 miliona KM je ostvareno javnom ponudom Trezorskih zapisa RS što iznosi 50,6% ostvarenog prometa na BLSE u mjesecu julu. Promet na BLSE je manji za 73,4% u odnosu na promet u istome mjesecu prošle godine.

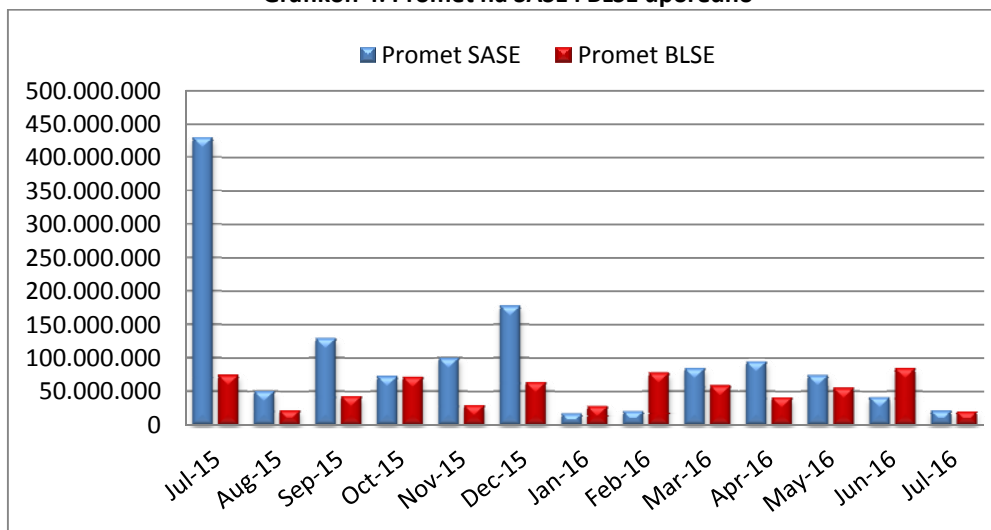
Tabela 10: Promet (u KM) na SASE i BLSE u julu 2016. godine

Godina	SASE	BLSE	UKUPNO
Jul-14	38.522.841	17.752.984	56.275.825
Jul-15	428.859.926	74.044.717	502.904.643
Jul-16	21.161.818	19.700.047	40.861.865

Izvor: SASE i BLSE

Ukupan promet na obje berze u mjesecu julu 2016. godine je iznosio 40,86 KM i manji je za 91,87% od prometa ostvarenog u istome periodu prošle godine.

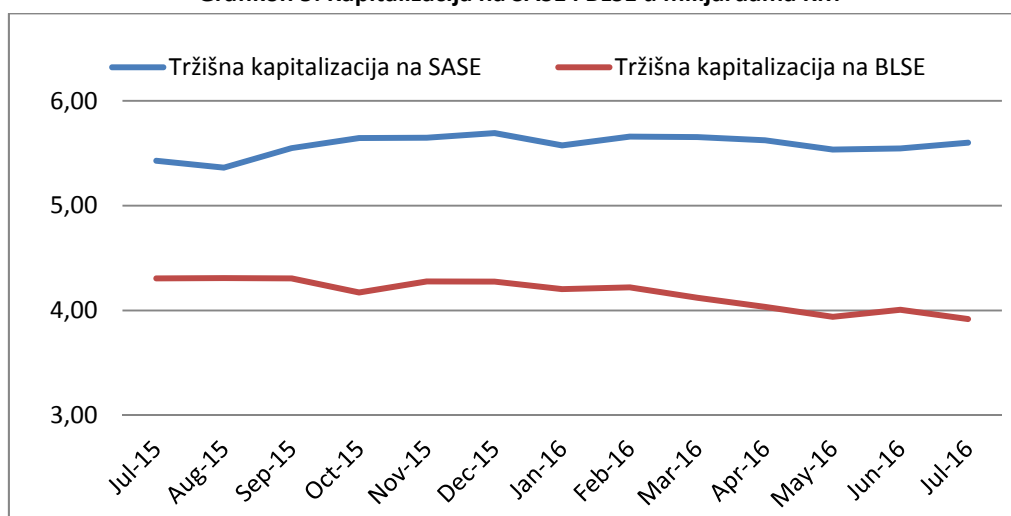
Grafikon 4: Promet na SASE i BLSE uporedno

Izvor: SASE i BLSE

Poredeći vrijednosti kapitalizacije na Sarajevskoj berzi (SASE) od 5,6 milijarde KM u mjesecu julu 2016. godine sa vrijednostima u mjesecu julu 2015. godine zabilježen je rast od 3,2%, i ukupnoj kapitalizaciji učestvuje sa 58,8 %. Kapitalizacija na Banjalučkoj berzi (BLSE) u mjesecu julu 2016. godine iznosi 3,9 milijarde KM i bilježi pad od 9 % u poređenju sa vrijednosti u mjesecu julu 2015. godine i učestvuje u ukupnoj kapitalizaciji sa 41,2 %. Vrijednost kapitalizacije na obje berze (SASE i BLSE) u julu 2016. godine iznosi 9,5 milijardi KM i bilježi pad od 2,2 % u odnosu na vrijednosti u mjesecu julu 2015. godine.

Grafikon 5: Kapitalizacija na SASE i BLSE u milijardama KM

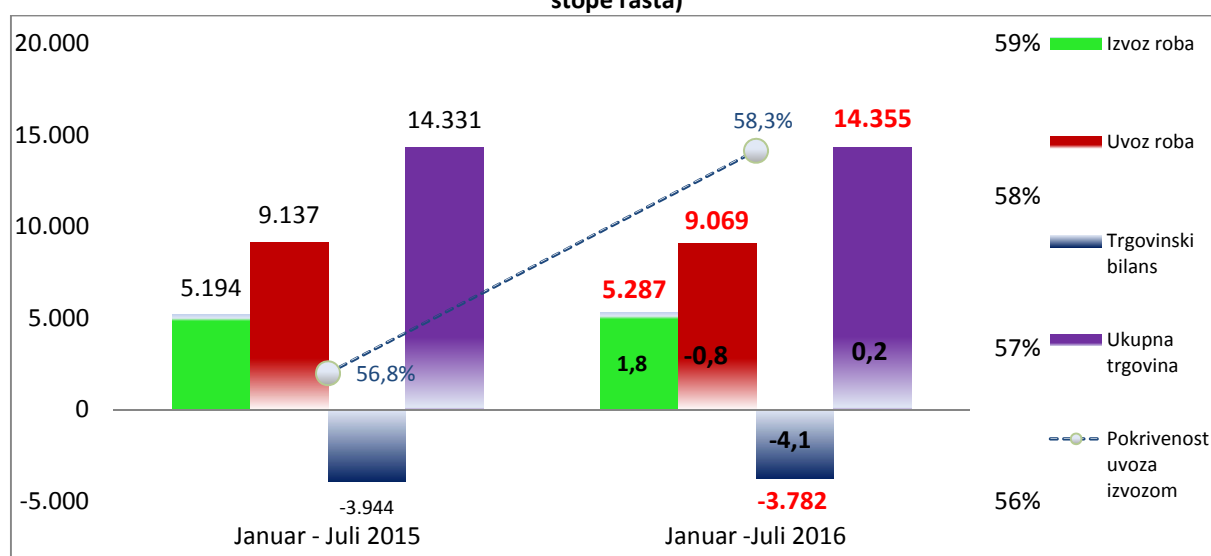

Izvor: SASE i BLSE

4. Vanjski sektor

Iako Bosna i Hercegovina tokom 2016. godine bilježi poboljšanje vanjskotrgovinskih parametara kao što su izvoz i uvoz roba, te vanjskotrgovinski robni deficit, potrebno je naglasiti da je tokom jula 2016. godine ovaj trend djelimično oslabljen. Naime, tokom jula 2016. godine došlo je do smanjenja bh. izvoza roba za oko 4,5% u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Ovo iznenadno smanjenje izvoza u julu djelimično se odrazilo na ukupni bh. izvoz roba tokom perioda januar-juli 2016. godine¹² koji je iznosio 5,287 milijardi KM što predstavlja nominalno povećanje od oko 1,8% u odnosu na isti period prethodne godine. Međutim, potrebno je također istaći da su realne stope rasta vanjskotrgovinskih parametara znatno više u odnosu na nominalne obzirom da je došlo do značajnog smanjenja kako izvoznih tako i uvoznih cijena. Tako su prema posljednjim raspoloživim podacima BHAS-a izvozne cijene smanjene za 9,3%, dok je registrirani pad uvoznih cijena iznosio 10,3%.¹³

Grafikon 6: Vanjskotrgovinska robna razmjena sa svijetom u periodu januar-juli 2016. godine (nominalni iznosi i stope rasta)

Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine

Izvozne tražnja i povećanja proizvodnje u bh. prerađivačkoj industriji koja ima visok stepen izvozne orijentacije bili su ključni za povećanje izvoza roba iz BiH u posmatranom periodu.

ako se bh. robni izvoz u periodu januar-juli 2016 posmatra po klasifikaciji glavnih industrijskih grupa proizvoda vidljivo je da su najznačajnija povećanja izvoza roba registrirana su u okviru kapitalnih proizvoda 12,6%, trajnih i netrajnih proizvoda za široku potrošnju od 8,8% odnosno 4,7% u odnosu na isti period prethodne godine. Posmatraju li se doprinosi rastu vidljivo je da je zajednički doprinos rastu u ove 3 kategorije iznosio oko 3,8 p.p (kapitalni proizvodi 1,8 p.p, trani proizvodi 0,9 p.p, netrajni proizvodi za široku potrošnju 1,0 p.p). Posmatrano po pojedinačnim proizvodima najznačajnija povećanja i samim tim najznačajniji pozitivan doprinos povećanju izvoza roba zabilježen je u okviru izvoza oružja i municije od preko 50%, metalnih i proizvoda od preko 30%, hemijskih proizvoda 16%, rezane građe 13%, odjevnih predmeta i namještaja od oko 10%.

S druge strane, ključna smanjenja izvoza roba registrirana su u okviru kategorija energija i intermedijarni proizvodi gdje su registrirane stope pada izvoza od oko 18% odnosno 1,1%. Pored ove dvije kategorije smanjenje izvoza od 3,7% registrirano je i u okviru kategorije neraspoređeno. Zajednički negativan doprinos rastu izvoza roba u okviru ove 3 kategorije iznosio je oko 2 p.p. Ako se ove dvije kategorije posmatraju

¹² Registrirana stopa rasta izvoza roba tokom prvog polugodišta 2016. godine iznosila je oko 3%, a u periodu januar-juli 2016. godine 1,8%.

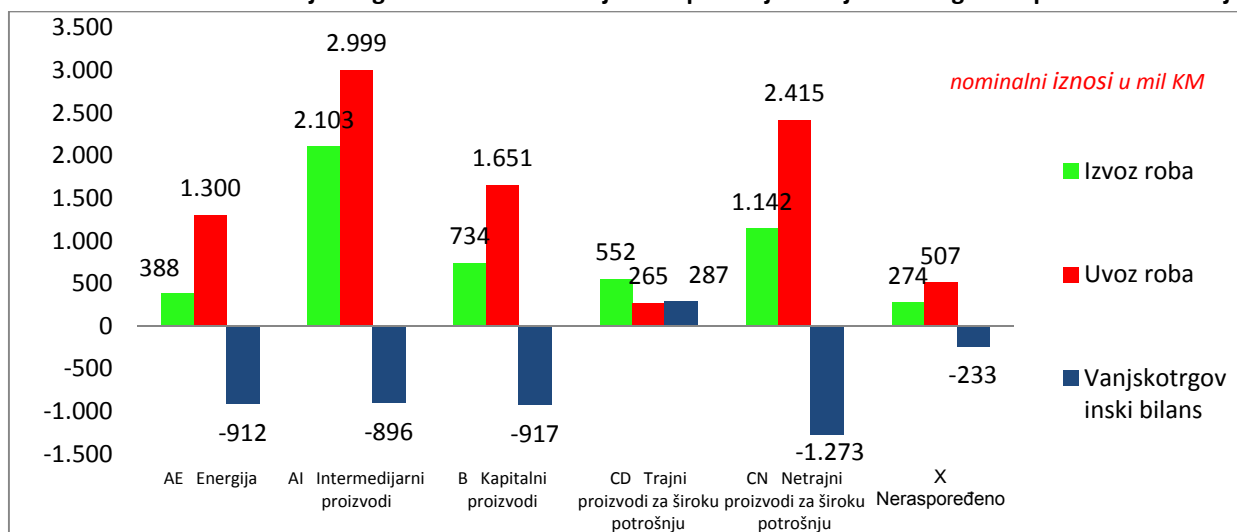
¹³ BHAS, Saopštenje, ekonomske statistike, indeksi izvoznih i uvoznih cijena BiH, 22.08.2016. godine.

detaljnije po proizvodima vidljivo je da su najznačajnija smanjenja baznih metala (željezo čelik i aluminij od preko 25% u poređenju sa istim periodom prethodne godine. Pad svjetskih cijena metala za od oko 20 % bio kao i određene turbulencije na tržištu metala bile su glavni razlog pada kako proizvodnje tako i izvoza aluminijuma i željeza i čelika iz Bosne i Hercegovine u navedenom periodu.¹⁴ Pored baznih metala smanjenja značajnija smanjenja izvoza i neativan doprinos rastu bh. izvozu roba registrirana su u okviru izvoza sekundarnog otpada i koka od preko 30%, te električne energije gdje je registrirano smanjenje izvoza od 13,2% u odnosu na isti period prethodne godine.

Posmatrano po glavnim trgovinskim partnerima i blokovima tokom prvih 7 mjeseci 2016. godine izvoz na tržište zemalja EU iznosio je 3,9 milijardi KM što predstavlja povećanje od 3,8%, dok je vrijednost izvezene robe na tržište zemalja CEFTA-e iznosila 737 miliona KM i smanjena je za oko 6,7%. Ako se bh. robni izvoz u istom periodu posmatra po zemljama vidljivo je da su povećanja izvoza ostvarene prilikom izvoza u Njemačku 8,2%, Sloveniju 6,9% i Hrvatsku 5,5% a smanjenja prilikom izvoza u Austriju 3,8%, Italiju 8,5% i Srbiju od 10 %.

Tokom posmatranog period došlo je povećanja domaće tražnje, te povećanja proizvodnje u prerađivačkoj industriji što se u određenoj mjeri odrazilo na kretanje bh. robnog uvoza. Tako je ukupni bh. uvoz roba u periodu januar-juli 2016. godine iznosio je oko 9,070 milijardi KM što predstavlja smanjenje od 0,8% u odnosu na isti period prethodne godine u nominalnom smislu. Međutim ako se ima u vidu značajan pad uvoznih cijena sa sigurnošću se može konstatovati da je bh. uvoz roba u realnom smislu ostvario pozitivnu stopu rasta. U posmatranom periodu smanjenja uvoza roba registrirana su u okviru kategorija energija 22,1% i kategorije neraspoređeno 5%. Smanjenje uvoza energenata u BiH uglavnom je posljedica cijenovnih kretanja ponajviše cijene nafte gdje je registriran pad cijene od oko 30%.¹⁵

Grafikon 7: Prikaz bh. vanjskotrgovinske robne razmjene za period januar-juli 2016. godine po GIG klasifikaciji

Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine

S druge strane u okviru ostalih kategorija registrirana su povećanja uvoza roba: intermedijarni proizvodi 4,1%, trajni i netrajni proizvodi za široku potrošnju 8,5% odnosno 3,5%, te porast uvoza kapitalnih proizvoda od 0,8% u odnosu na isti period prethodne godine.

Posmatrano po pojedinačnim proizvodima povećanja uvoza registrirana su prilikom uvoza šećera sa dvocifrenom stopom rasta, sirovog željeza i čelika 12,2% i motornih vozila od 10,8% u odnosu na isti period prethodne godine. S druge strane, na nivou pojedinačnih proizvoda vidljivo je da su najznačajnija smanjenja

¹⁴ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje "Statistika robne razmjene sa inostranstvom januar-juli 2016. godine", 20.08.2016. godine.

¹⁵ IMF, Commodity Prices, July 2016.

i negativan doprinos uvozu roba registrirana u okviru uvoza kako sirove nafte i rafiniranih naftnih derivata od oko 27% odnosno 16,5%, kamenog ugalja oko 30% i primarnog aluminijuma od 18%.

Posmatrano po glavnim trgovinskim partnerima tokom prvih 7 mjeseci 2016. godine ukupni bh. uvoz roba iz EU iznosio je skoro 5,6 milijardi KM i u poređenju sa istim periodom prethodne godine povećan za 1,4% , dok je uvoz iz zemalja CEFTA-e iznosio 1,141 milijardi KM što predstavlja povećanje od 4,5%. Posmatrano po glavnim trgovinskim partnerima najznačajnija povećanja uvoza registrirana su prilikom uvoza roba iz Srbije 6,2%, Italije 5,5%, Slovenije 4,8% i Njemačke od 3,3%, dok je uvoz roba iz Austrije i Rusije smanjen za 3,1% odnosno 29,6% u odnosu na isti period prethodne godine.

Ukupni bh. vanjskotrgovinski robni deficit u periodu januar-juli 2016. godine iznosio je skoro 3,782 milijardi KM i u odnosu na isti period prethodne godine smanjen je za 4,1%. Ukupna pokrivenost uvoza izvozom roba blago je poboljšana za 1,5 p.p i iznosila je 58,3%. Ako se pokrivenost uvoza izvozom posmatra po trgovinskim blokovima vidljivo je da BiH u prvih 2016. godine imala pokrivenost uvoza izvozom sa zemljama EU od 69,7%, dok je pokrivenost u okviru CEFTA-e iznosila 64,5%. Detaljniji pregled bh. vanjskotrgovinske robne razmjene sa svijetom u periodu januar-juli 2016. godine prikazan je u tabeli ispod:

Tabela 11: Vanjskotrgovinska robna razmjena u BiH prema HS klasifikaciji za period januar-juli 2016. godine.

Izvoz i uvoz dobara klasifikovanih prema harmonizovanom sistemu kodova (HS)	IZVOZ				UVOZ				DEFICIT				Pokrivenost uvoza izvozom
	Jan_Jul_2015	Jan_Jul_2016	Jan_Jul_2016	promjena %	Jan_Jul_2015	Jan_Jul_2016	Jan_Jul_2016	promjena %	Jan_Jul_2015	Jan_Jul_2016	Jan_Jul_2016	promjena %	
	u mil KM	u mil KM	g/g	p.p	u mil KM	u mil KM	g/g	p.p	u mil KM	u mil KM	g/g	p.p	
UKUPNO	5194	5287	1.8	1.8	9137	9069	-0.8	-0.8	-3944	-3782	-4.1	-4.1	58.3%
1 ŽIVOTINJE I PROIZVODI ŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA	98	75	-23.6	-0.4	281	252	-10.1	-0.31	-183	-178	-2.8	-0.13	29.6%
2 PROIZVODI BILJNOG PORIJEKLA	94	131	38.6	0.70	436	442	1.2	0.06	-342	-311	-9.1	-0.79	29.6%
3 MASTI I ULJA ŽIVOTINJSKOG PORIJEKLA I BILJNOG	63	75	18.8	0.23	86	111	29.4	0.28	-23	-36	58.8	0.34	67.5%
4 PREHRAMBENE PRAĐEVINE	168	203	20.5	0.66	798	830	4.1	0.36	-629	-628	-0.3	-0.04	24.4%
5 PROIZVODI MINERALNOG PORIJEKLA	449	372	-17.2	-1.49	1358	1075	-20.9	-3.11	-909	-702	-22.7	-5.24	34.6%
6 PROIZVODI HEMIJSKE INDUSTRIJE I U SRODNIH	384	410	6.8	0.50	915	928	1.4	0.14	-531	-518	-2.5	-0.34	44.2%
7 PLASTIČNE MASE, GUMA I KAUČUK	164	183	11.5	0.36	566	610	7.8	0.49	-401	-427	6.4	0.65	30.1%
8 KOŽA I KRZNO	95	83	-12.5	-0.23	276	278	1.0	0.03	-180	-195	8.2	0.37	29.9%
9 DRVO I PROIZVODI OD DRVETA	358	411	14.6	1.01	120	137	14.2	0.19	238	274	14.8	-0.89	299.8%
10 CELULOZA, PAPIR I KARTON I NJIHOVI PROIZVODI	147	156	6.0	0.17	226	233	3.4	0.08	-79	-78	-1.5	-0.03	66.7%
11 TEKSTIL I TEKSTILNI PROIZVODI	287	301	4.8	0.26	584	615	5.3	0.34	-297	-314	5.7	0.43	48.9%
12 OBUČA, ŠEŠIRI, KAPE I SLIČNI PROIZVODI	395	409	3.4	0.26	198	189	-4.7	-0.10	197	220	11.7	-0.58	216.2%
13 PROIZVODI OD KAMENA, GIPSA, CEMENTA I SLIČNIH	33	34	2.5	0.02	185	198	6.8	0.14	-152	-164	7.8	0.30	17.0%
14 BISERI, PLEMETNI METALI I NJIHOVI PROIZVODI, DRAGO	8	7	-8.1	-0.01	7	8	9.7	0.01	0	-1	-300.9	0.03	88.9%
15 BAZNI METALI I PROIZVODI OD BAZNIH METALA	1021	881	-13.7	-2.70	874	898	2.7	0.26	146	-17	-111.7	4.15	98.1%
16 MAŠINE, APARATI, MEHANIČKI I ELEKTRIČNI	586	615	5.0	0.57	1251	1240	-0.9	-0.12	-665	-625	-6.1	-1.02	49.6%
17 TRANSPORTNA SREDSTVA I NJIHOVI DIJELOVI I PRIBOR	188	189	0.6	0.02	624	677	8.6	0.58	-436	-488	12.0	1.33	27.9%
18 SATOVI, MJERNI, MUZIČKI I MEDICINSKI INSTRUMENTI	10	14	45.2	0.09	131	124	-5.6	-0.08	-122	-110	-9.7	-0.30	11.5%
19 ORUŽJE I MUNICIJA, NJIHOVI DIJELOVI I PRIBOR	43	78	80.1	0.66	3	5	42.6	0.02	40	73	83.1	-0.84	1690.1%
20 RAZNI PROIZVODI	598	661	10.5	1.21	203	218	7.7	0.17	395	443	12.0	-1.20	302.7%
21 UMJETNIČKA DJELA, KOLEKCIONARSKI PREDMETI I	0	0	-65.5	0.00	0	0	0.0	0.00	0	0	0	0.00	20.9%
98 NERAZVRSTANO	0	0	0.0	0.00	0	0	0.0	0.00	0	0	0.0	0.00	100.0%

Izvor: Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine

5. Strane direktne investicije

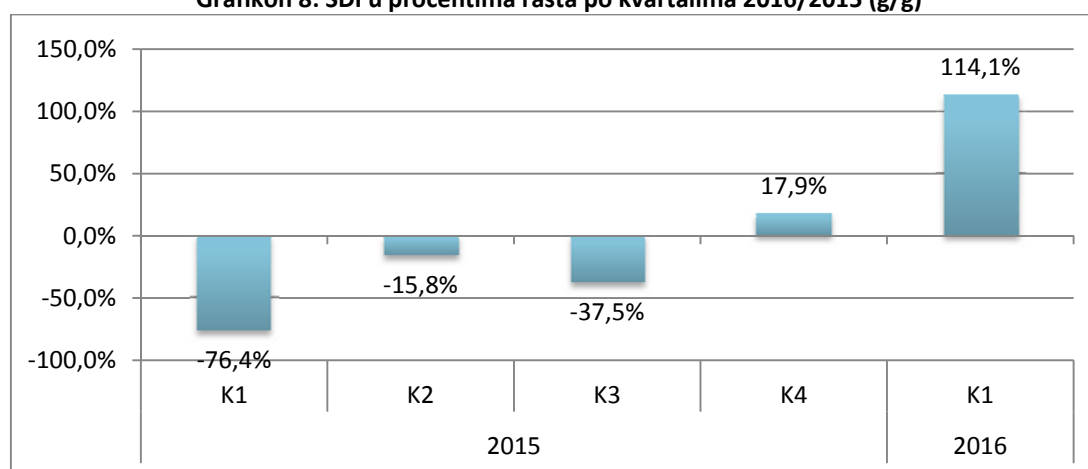
Na osnovu podataka CBBiH objavljenih u platnom bilansu¹⁶, ukupne SDI u prvome kvartalu 2016. godini iznose 130,4¹⁷ mil. KM što je više za 114,1% u odnosu na ulaganja u istome mjesecu u 2015. godini. Ovaj iznos sadrži evidentirane zadržane zarade koje su dio SDI.

Tabela 12: SDI po kvartalima u 2013, 2014, 2015. i 2016. godini

U milionima KM	K1	K2	K3	K4	K1-K4
2013	375,8	183,9	2,4	-59,5	502,7
2014	258,0	199,5	130,1	138,1	725,6
2015	60,9	168,0	81,3	162,8	473,1
2016	130,4				

Izvor: CBBiH

Grafikon 8: SDI u procentima rasta po kvartalima 2016/2015 (g/g)

Izvor: CBBiH

Agencija za ocjenu kreditnog rejtinga Standard & Poor's potvrdila je (11.03.2016. godine) Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting B sa stabilnim izgledima.

¹⁶ Zadnji dostupni podaci objavljeni u platnom bilansu za prvi kvartal 2016. godine.

¹⁷ Neto finansijska pasiva.